ପୀଡିତାର ଶବ ଓ ପାରିଜାତ ଫୁଲ

ନିକଟ ଅତୀତରେ କମ୍ ବ୍ୟବଧାନରେ ରାଜ୍ୟରେ କେତୋଟି ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଘଟଣା ଘଟିଛି । ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି କୋମାରେ ଥିବା ପିପିଲି ପୀଡିତା ଆଖି ବୁଜିଛନ୍ତି । ରଥରେ ଜଣେ ବିଦେଶୀ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ନିସ୍ଠୁକ ମାଡ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହା ଆଗରୁ ରଜ ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ କୁଜଙ୍ଗ ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମଙ୍ଗରାଜପୁର ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କ ଉପରେ ବର୍ବରୋଚିତ ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇଛି । ତାଙ୍କୁ ଉଲଗ୍ନ କରି ଲୁହାଛଡରେ ପିଟା ଯାଇଛି, ପେଟରେ ଗୋଇଠା ମରାଯାଇଛି, ଏବଂ ଦୁର୍ବୃତ୍ତମାନେ ତାଙ୍କ ବେକ ଉପରେ ଚଢି ଜୀବନରେ ମାରି ଦେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ବିଚାରୀ ଏବେ ଅର୍ଦ୍ଧଚେତନ ଅବସ୍ଥାରେ । ତାଙ୍କ ବେକଠୁ ତଳକୁ ସମଗ୍ର ଶରୀର ପ୍ରାୟ ନିର୍ଜୀବ । ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖା ହେବା ବେଳକୁ ତାଙ୍କୁ ସରକାରୀ ଚିକିତ୍ସା / ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିପାରି ନାହିଁ । ସମ୍ପୃକ୍ତ ପାଂଚ ଜଣ ଅପରାଧୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକୁ ମାତ୍ର ପୁଲିସ୍ ଗିରଫ କରିଛି । ଏଣେ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ବଂଚେଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଭିକ ମାଗୁଛନ୍ତି । ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ନିକଟରେ ଠାବ ହୋଇଛନ୍ତି ୩୭ ଜଣ ସାନ ସାନ ପିଲା (ଅଧିକାଂଶ ରାୟଗଡା ଏବଂ ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲାର) ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ 'ଚାଲାଣ' କରାଯାଇଥିଲା, ଆନ୍ଧ୍ରରୁ ଆମ ରାଜ୍ୟକୁ 'ଚାଲାଣ' ହେଉଥିବା ମାଛ ବା ପରିବା ପରି । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ୧୮ ଜଣଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଅଣାଯାଇଛି । ଏ ସବୁ ଅଘଟଣ ଭିତରେ ୧୦ ଲକ୍ଷ ଭକ୍ତଙ୍କ ଭିଡରେ ବେଶ୍ ଗହଳି ଲଗାଇ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କ ସହିତ ଘୋଷ ଯାତ୍ରାରେ ଯାଉଛନ୍ତି ପତିତପାବନ । ଏବଂ ଆମ ସଚିବାଳୟରେ ପାରିଜାତ ଫୁଟିଛି । ପାଠକେ ଜାଣିଛନ୍ତି ଯେ ପୁରାଣ ଅନୁଯାୟୀ ପାରିଜାତ ଦେବଲୋକର ଫୁଲ । ତେବେ ଏକଥା ମଧ୍ୟ କହାଯାଇଛି ଯେ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ

ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ସତ୍ୟଭାମାଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ପାରିଜାତ ଆଣିଥିଲେ- ତାଙ୍କ ରାଜଧାନୀକୁ । ଏବେ ପାରିଜାତ ଆମ ସଚିବାଳୟ ବଗିଚାରେ ଫୁଟିଛି ଏବଂ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଅର୍ଥରେ ଏହାକୁ ଏକ ଶୁଭ ସଙ୍କେତ ବୋଲି କିଛି ଲୋକ ଭାବୁଛନ୍ତି ।

ଉପର ବର୍ଣ୍ଣିତ ଘଟଣା କ୍ରମ ଏକଥା ସ୍ପଷ୍ଟ କରୁଛି ଯେ ଆମ ଚାରିପାଖ ଏବଂ ଭିତର ଏକଦମ୍ ଅସଜଡା ହୋଇପଡିଛି । ଉତ୍କଳର ନେତା ସଙ୍ଗ ନାରାୟଣ (ଜଗନ୍ନାଥ) ବୋଲି କହି ଆମେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟାରେ ବଡଦାଣ୍ଡରେ ଠୁଳ ସିନା ହେଉଛୁ, ଭକ୍ତ ବୋଲାଉଛୁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସହିତ ଆମ ଅନ୍ତଃକରଣର ସାମାନ୍ୟତମ ସମ୍ବନ୍ଧ ବି ନାହିଁ । ରାଜ୍ୟରେ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଦିନକୁ ଦିନ ବଢୁଛି । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଉପର ସ୍ତରର କଥା, ସିଭିଲ୍ ସୋସାଇଟି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ, ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ପାରମ୍ପରିକ ସଦ୍‌ଭାବ ଓ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ଆମେ କ୍ରମଶଃ ହରେଇ ବସୁଛୁ । ସବୁ କଥାରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳକୁ ନଚେତ୍ ସରକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦୋଷଦେଇ ଆମେ ଅକ୍ଲେଶରେ ଧୂଳି ଝାଡିଦେଉଛୁ । ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଯେ ତର୍ଜନୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରାଯିବ ନାହିଁ, ଏକଥା ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଆମେ ଭୁଲିଗଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ ଯେ ଆମକୁ ଛାଡି କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳ ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବାୟବୀୟ ସତ୍ତା ହୋଇ ତିଷ୍ଠି ନାହାନ୍ତି । ନିଜକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଘଟଣା ବା ଦୁର୍ଘଟଣାଠୁ ଏକଦମ୍ ଅସଂପୃକ୍ତ ରଖି କେବଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁଣ୍ଡରେ ଦୋଷ ଲଦି ଦେବା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏକ ସାମାଜିକ ଅପରାଧ । ଆସନ୍ତୁ, ସାମାନ୍ୟ ବିସ୍ତାରରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ଏ ଘଟଣାକୁ ।

ନଭେମ୍ବର ୨୯, ୨୦୧୧ ଅର୍ଜୁନଗଦା (ପିପିଲି) ଗାଁର ପୀଡିତାଙ୍କୁ ବଳାତ୍କାର କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା । ଅତ୍ୟାଚାରର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଉପରେ ଲୋକେ ଭଣା ଅଧିକେ ଜାଣିଥିଲେ । ପୀଡିତା ପୂର୍ବରୁ ଘଟିଥିବା ଏକ ଅପରାଧର ସାକ୍ଷୀଥିଲେ । ତେବେ ଏ କଥା ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଚାରିତ ହେବା ପରେ ହିଁ (ଜାନୁଆରୀ ୯, ୨୦୧୨) ଥାନାରେ ମାମଲା ରୁଜୁ ହେଲା । ଜାନୁଆରୀ ୧୦ରେ ହାଇକୋର୍ଟରେ ଆଗତ ହେଲା ଜନ ସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା । ତାପରେ ସକ୍ରିୟ ହୋଇଉଠିଲେ ସମସ୍ତେ । ନାନା କମିଶନ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସଂଗଠନ, ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଏବଂ ସରକାର । କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ ପାଇଁ ପାଟି ଖୋଲି ନ ଥିଲେ ? ପିପିଲି ଏକ ଦୂରନ୍ତ, ଅନୁନ୍ନତ ଅଂଚଳ ନୁହେଁ । ଆଉ ବାହୁବଳୀ ରାଜନେତାମାନଙ୍କ ଭୟରେ ନିଜ ଗାଁର ଲୋକେ ପୀଡିତାଙ୍କ ପାଇଁ ଠିକଣା ସମୟରେ ପାଟି ଖୋଲିବେ ନାହିଁ, ଏକଥା ହଜମ କରିବା ପାଇଁ କଷ୍ଟ ହେଉଛି । ଯେଉଁଠି ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ବଳିଦାନ ଦି'ପହରରେ କରାଯିବ, ଯେଉଁଠି ଅନ୍ଧ ରାଜନୈତିକ ଆନୁଗତ୍ୟ ବା ଉଲଙ୍ଗ ରାଜନୈତିକ ସନ୍ତ୍ରାସ ପ୍ରତିବାଦକୁ ଅନ୍ତର୍ହିତ କରିବ, ତେବେ କେଉଁ

ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆମକୁ କେମିତି ରକ୍ଷାକରିବ ? ଦ୍ୱିତୀୟ କଥା, ସବୁବେଳେ ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ପାଇଁ ଗଣମାଧ୍ୟମ ବା ଅଦାଲତଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ ଆମେ ଅପେକ୍ଷା କରିବା କାହିଁକି ? ସମ୍ବେଦନଶୀଳତାର 'ଅ . . . ଆ' ଆମକୁ କଣ ଆଇନ ଅଦାଲତରୁ ଶିଖିବା ପାଇଁ ପଡିବ ? ଆମ ଜନସାର୍ଥ କେବଳ କୋର୍ଟର ମୋହର ବାଜିବା ପରେ ଯାଇ ଜନସାର୍ଥ ଭୁକ୍ତ ହେବ ?

ପାଠକେ, ନଭେମ୍ବର ୨୯, ୨୦୧୧ ରୁ ଜାନୁଆରୀ ୧୧, ୨୦୧୨ ଭିତରେ ବିତିଯାଇଥିବା ସମୟ ପିପିଲି ପୀଡିତାଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଢେର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା । ଅଥଚ ସେମିତି ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ, କାରଣ ଖବର କାଗଜରୁ ପଢିବା ପରେ ଆମେ ସଚେତନ ହେଲେ । ଫୁଟ୍ ଫାଟ୍ ହେଲେ । ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଲେ । ରାସ୍ତାକୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ତା ଆଗରୁ ନୁହେଁ । ପିପିଲି ପୀଡିତାଙ୍କ ଶବଦାହ ପାଇଁ ପାଖା ପାଖି ୬୦ଘଣ୍ଟା ଲାଗିଗଲା । ତା'ର ଢେର୍ ଆଗରୁ ଶବ ପାଲଟି ସାରିଥିବା ଝିଅଟିର ଅନ୍ତିମ ସତ୍କାର ସିନା ସରିଛି, କିନ୍ତୁ ଲାଗୁଛି ଏବେ ବି ତା'ର ଶବ ପଡିଛି । ସର୍ଗ ଦ୍ୱାରରେ ନୁହେଁ, ଆମ ଅଗଣାରେ ।

ଗଣଜୀବନରେ ସମାନ ନିସ୍ତରଙ୍ଗତା ବା ନିଷ୍କ୍ରିୟତାର ଛବି ଏବେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ମଙ୍ଗରାଜପୁରରେ (କୁଜଙ୍ଗ) । ୧୫ ଜୁନ ୨୦୧୨ରେ ଘଟିଥିଲା ଏଇ ନୃଶଂସ ଘଟଣା । ହେଲେ ବେଶ କିଛି ଦିନ ପରେ ଗଣମାଧ୍ୟମ ସୌଜନ୍ୟରୁ ତାହା ପ୍ରଘଟ ହେଲା । ପୀଡିତାଙ୍କ ଦୋଷ ଏହା ଯେ ସେ କେଇଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲେ ଯେଉଁମାନେ କି ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ହଇରାଣ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବାଡିରୁ ଚୋରି କରୁଥିଲେ । ମହିଳାଙ୍କ ଉପରେ ମରଣାନ୍ତକ ଆକ୍ରମଣ ଦିନରେ ହିଁ ହୋଇଥିଲା । ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ତାଙ୍କୁ ଲଙ୍ଗଳା କରାଗଲା । ନିଜ ପରିବାର ବ୍ୟତୀତ ସେ'ଠି ଆଉ କେହି ଯେ ନ ଥିଲେ, ସେ କଥା ବି ନୁହେଁ । ଅପରାଧୀ ମୋଟର ସାଇକେଲ୍‌ରେ ଆସି ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟାଇ ଘଟଣାସ୍ଥଳରୁ ତୁରନ୍ତ ଚମ୍ପଟ ମାରିବା ପରି ଘଟଣା ଏଇଟା ନ ଥିଲା । ଅର୍ଥାତ୍, ବେଶ କିଛି ସମୟ ଧରି ପ୍ରଲମ୍ବିତ ଥିଲା ଏହି ଜଘନ୍ୟ କାଣ୍ଡ । ଅଥଚ, ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତର ହିନ୍ଦୀ ସିନେମା ପରି କିଛି ଦେଖଣାହାରୀ ନିରାପଦ ଦୂରତ୍ୱରୁ ଏସବୁ ଦେଖୁଥିଲେ । କେଇ ଦିନ ଧରି ଅପରାଧୀମାନେ ଗାଁରେ ହିଁ ଥିଲେ । ପୁଲିସକୁ ଖବର ଦେବା ପାଇଁ କେହି ଉଚିତ ମଣିଲେ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଖବର କାଗଜ ଲେଖିଲା ଯେ "ବିହାର ବା ହରିଆଣାରେ ଘଟୁଥିବା ଲୋମହର୍ଷକ ଅପରାଧକୁ ଇଏ ବଳିଗଲା ।" ଆଗରୁ ଆମ ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରେ ନ୍ୟାୟ ନିଶାପ ହେଉଥିଲା, ପଟାଂଯତ ବସୁଥିଲା । ମୁରବୀମାନେ ଆସୁଥିଲେ । (ସରକାର ଏବେ ଜମାରୁ ମାଲି ମକଦମା ନ ଥିବା ଗାଁକୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି) । ତର୍କ ଖାତିରରେ ଧରି ନିଆଯାଉ ଯେ ମଙ୍ଗରାଜପୁରରେ ନ୍ୟାୟ ନିଶାପ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ନ ଥାଉ । ହେଲେ ଗୋଟିଏ ଗାଁର ଆତ୍ମା ଏକଦମ୍ ମରିଗଲା କେମିତି ?

ଅପରାଧକୁ ତାର ମୂଳ ସ୍ୱରୂପରେ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଏବଂ ରୋକିବା ପାଇଁ ଆଉ କାହାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ପଡିବ କାହିଁକି ? ଯାହା ପୀଡିତାଙ୍କ ସହିତ ଘଟିଲା ତାହା ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ଲୋକ ସହିତ ଘଟିପାରେ । ତଥାକଥିତ ଭାବେ ସଭ୍ୟ ବୋଲାଉଥିବା ଆମ ଅନେକଙ୍କର ଧାରଣା ଯେ ଗଣଜୀବନରେ ପାରସ୍ପରିକ ସହାନୁଭୂତିର ଅଭାବ ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି ସହର ଚଳଣିର ସ୍ୱାଭାବିକ ଧାରାରେ ପରିଣତ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ନିରିଖେଇ ଦେଖିଲେ ଏକଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇପଡିବ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି କୈନ୍ଦ୍ରିକତା ଏବଂ ଉଦାସୀନତା ନିଷ୍କ୍ରିୟତାର ବିଷ ଭେଦି ସାରିଛି ଆମର ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନକୁ । ବଜାରର ଅର୍ଥନୀତିର ଅଙ୍କ କଷା କହି ଆମେ ସଂସାରକୁ ଦୋଷ ଦେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ, କାରଣ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଭୟଙ୍କର ଭାବେ ଅନାସକ୍ତ ବା ଅସମ୍ପୃକ୍ତ ରହିବା ଇସାରା କରୁଛି ଉଜୁଡ଼ି ସାରିଥିବା ଆମର ସାଂସ୍କୃତିକ ଲାବଣ୍ୟକୁ । ଇଏ କଣ ନୂଆ ଯୁଗର ଶାସ୍ତ୍ର ?

ଅବିକଳ ଏମିତି ନ ହେଲେ ହେଁ ସମାନ ଭାବରେ ଦୁଃଖଦ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥରେ ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କୁ ମାଡଘଟଣା । ରଥ ଉପରେ କିଏ ରହିବେ, ନ ରହିବେ ସେ ନେଇ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ମତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ତେବେ ସମୁଦାୟ ଘଟଣା ପାଇଁ କେବଳ ପ୍ରଶାସନକୁ ଦାୟୀକରିବା ବି ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଏହା କେବଳ ହିଂସା ନୁହେଁ, ତା'ଠୁ ଢେର ଅଧିକ- ବିବେକହୀନତା । ଶାସ୍ତ୍ର ରହୁ, ପରମ୍ପରା ବି ରହୁ । ମନା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତତଃ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଠାରୁ ବାହୁଡା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସଲ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଗଣଦେବତାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ମିଳୁ । ସେମିତି ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କ ଟ୍ରାଫିକିଂ ବା ଚାଲାଣ ଘଟଣା । କୋଉଠି ନା କୋଉଠି ଏଥିରେ ଜଡିତ ଉଭୟ ଆମର ସମ୍ପୃକ୍ତି ଏବଂ ଅସମ୍ପୃକ୍ତି ।

ପାଠକେ, ଏକ ଜାତି ହିସାବରେ କେବେ ଆମେ କ'ଣ ଥିଲେ, ତାହା ଯେତିକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ, ଅଧିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେଉଛି ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନ । ଆମ ଜାତିର ଏବର ଚରିତ୍ର । ନିଜ ଚାରିପାଖ ପ୍ରତି ସଚେତନ ଏବଂ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ନାଗରିକ ସମାଜ ଅନେକ ଅବକ୍ଷୟର ପଥରୋଧ କରିପାରନ୍ତା, ଯାହା ଆମ ସହିତ ଘଟୁନାହିଁ । ଲାଗୁଛି, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନାଁରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମକୁ ଅଗ୍ରଦେବତା ମାନୁଥିବା ଗୋଟାଏ ଜାତି କ୍ରମଶଃ ସମ୍ବେଦନ ରହିତ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଅତ୍ୟାଚାରର ମୂଳୋତ୍ପାଟନ ୟୁଟୋପିଆନ୍ ଅବଧାରଣା ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ନିରୁଦ୍‌ବିଗ୍ନତା ଏକ ଅପରାଧ । ପାପ ବି । ସହସ୍ର ପାରିଜାତର ବଗିଚା ସେ ପାପକୁ ଲୁଚାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । *

(ସମ୍ବାଦ, ଜୁଲାଇ ୫, ୨୦୧୨)